

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ З ЕПІДЕМІОЛОГІЄЮ
ГО «АСОЦІАЦІЯ ІНФЕКЦІОНІСТІВ СУМЩИНИ»

**Інфекційні хвороби
в практиці лікаря-інтерніста:
сучасні аспекти**

*Infectious diseases in practice of physician-internist: modern
aspects*

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції,
присвяченої 20-річчю кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією
СумДУ
(Суми, 25–26 травня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

¹Трихліб Володимир Іванович,
²Грушкевич Валентина Володимирівна,
²Боклан Юлія Олександрівна, ³Ткачук Степан Іванович
**УСКЛАДНЕННЯ ТА СУПУТНІ ЗАХВОРЮВАННЯ У
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ХВОРИХ НА ГОСТРИЙ
ТОНЗИЛІТ**

¹Українська військово-медична академія, м. Київ, Україна
²Національний військово-медичний клінічний центр «ГВКГ»,
м. Київ, Україна
³Центральний військово-медичний клінічний центр Західного
регіону, м. Львів, Україна

¹Trykhlіb Volodymyr, ²Hrushkevych Valentyna, ²Boklan Yuliia,
³Tkachuk Stepan

**COMPLICATIONS AND CONCOMITANT DISEASES IN
MILITARY PATIENTS WITH ACUTE TONSILLITIS**

¹Main Military Medical Clinical Centre of West region, Lviv,
Ukraine

²Ukrainian Military Medical Academy, Kyiv, Ukraine

v.tryhleb@gmail.com

***Summary.** Data about complications and concomitant diseases during acute tonsillitis in militaries according to the season is illustrated in this article.*

Актуальність. Серед інфекційних захворювань органів системи дихання у військовослужбовців, гострий тонзиліт є одним з найбільш актуальних захворювань. Серед військовослужбовців захворювання реєструються як спорадичні випадки, а також у вигляді спалахів. Останнім часом частіше реєструються випадки з атиповими клініко-лабораторними проявами, з мікст-інфекцією.

Мета. Встановити ускладнення та супутні захворювання у військовослужбовців, хворих на гострий тонзиліт, в залежності від періоду року.

Інфекційні хвороби в практиці лікаря-інтерніста: сучасні аспекти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Суми, 25–26.05.2017 р. СумДУ

Матеріали і методи. З метою вивчення перебігу гострих тонзилітів у військовослужбовців, були вивчені дані журналів лікування стаціонарних хворих. Всього за термін спостереження (з 2006 по 2015 рр.) у клініці інфекційних захворювань НВМКЦ «ГВКГ» було проліковано 5987 хворих з приводу гострого тонзиліту, 5848 хворих з приводу ГРЗ. Статистична обробка даних проводилась за допомогою пакету Statistica 10 корпорації StatSoft.

Результати дослідження.

Частіше по різних місяцям року було проліковано хворих на гострий тонзиліт та гострі респіраторні захворювання у 2008-2010 роках, тобто тоді, коли як і серед цивільного населення реєструвалось значне підвищення рівня захворюваності на грип та інфекційні захворювання органів дихання невизначеної локалізації. З приводу гострого тонзиліту більше всього лікувалось хворих в період із листопада по січень, друге підвищення кількості пролікованих хворих реєструвалось в липні - серпні.

В перший період спостереження (січень-квітень) у хворих з гострим тонзилітом паратонзиліт та паратонзиллярний абсцес розвинулись у 71 (4,39%) хворого, міокардит – у 45 (2,78%) хворих, синусит – у 19 (1,17%) хворих, негоспітальна пневмонія – у 1 (0,06%) хворого. У хворих з гострими респіраторними захворюваннями отит розвинувся у 12 (0,59%) осіб, міокардит – у 64 (3,16%) осіб, синусит – у 257 (12,67%) осіб, пневмонія – у 158 (7,79%) осіб, реєструвався супутній гострий тонзиліт – у 43 (2,12%) осіб.

В другий період (травень – серпень) спостереження спостерігається в 1,27 разів зростання кількості пролікованих хворих з гострим тонзилітом ($p=0,0000$), також є тенденція до зростання і кількості хворих з ускладненим перебігом та із супутніми захворюваннями (ГРЗ, пневмонією) від 148 хворих (9,15%) до 288 хворих (13,97%) ($p=0,1472$). У хворих даної групи зростає в даний період кількість осіб з паратонзилітом та паратонзиллярним абсцесом – від 71 (4,39%) до 179 (8,69%)

хворих ($p=0,2435$), із супутнім синуситом – від 19 (1,17%) до 41 (1,99%), $p=0,8207$, із супутньою пневмонією – від 1 (0,06%) до 10 (0,49%), $p=0,8092$, без суттєвих змін з міокардитом – від 45 (2,78%) до 48 (2,33%), $p=0,8905$. Кількість захворілих із ГРЗ, навпаки, зменшується в 1,3 рази ($p=0,0000$), в той же час спостерігається тенденція до зростання відносної кількості хворих з ускладненим перебігом та із супутніми захворюваннями (гострим тонзилітом) – від 541 (26,7%) до 448 (29,05%) ($p=0,4114$), хоча абсолютна кількість хворих зменшується. В даний період кількість хворих, у яких перебіг ускладнився отитом, зменшується з 12 (0,59%) до 7 (0,45%), $p=0,9679$, міокардитом – від у 64 (3,16%) до 40 (2,59%), $p=0,8671$, синуситом – від 257 (12,67%) до 178 (11,5%), $p=0,7138$, дещо збільшилась відносна кількість хворих з пневмонією – 158 (7,79%) та 158 (10,25%), $p=0,4453$, та кількість хворих із супутнім гострим тонзилітом – з 43 (2,12%) до 59 (3,8%) осіб, $p=0,6284$.

В третій період (вересень – грудень) продовжувалось зростання кількості пролікованих хворих із гострим тонзилітом в 1,12 разів в порівнянні із другим періодом ($p=0,0047$), але кількість хворих із ускладненим перебігом та наявністю іншої супутньої інфекційної патології зменшується із 288 (13,97%) до 249 (10,8%) ($p=0,2680$) осіб. В даний період в порівнянні з минулим зменшується кількість осіб з паратонзилітом та паратонзиллярним абсцесом із 179 (8,69%) до 115 (4,98%) ($p=0,2309$), але кількість продовжувала перевищувати кількість осіб в перший період ($p=0,8543$). В даний період також зростає кількість хворих і з міокардитом – до 71 (3,08%), але різниця з другим та першим періодом не достовірна – $p=0,9726$ та $p=0,9196$, продовжує зростати і кількість осіб з синуситом – до 47 осіб (2,04%), різниця не достовірна – $p=0,9840$, також різниця не достовірна і з першим періодом – $p=0,8093$. В той же час зменшується кількість пролікованих хворих з гострим тонзилітом та супутньою негоспітальною пневмонією – до 4-х

хворих (0,17%), $p=0,9316$, та продовжує перевищувати кількість осіб у першому періоді – $p=0,9509$.

Висновки. З приводу гострого тонзиліту більше всього лікувалось хворих в період із листопада по січень, друге підвищення кількості пролікованих хворих з даною патологією реєструвалось в липні - серпні. Серед ускладнень у всі періоди переважають паратонзиліт та паратонзиллярний абсцес. В другий період збільшується відсоток паратонзиліту та паратонзиллярних абсцесів з 52% до 64%, синуситів – з 14% до 15%, негоспітальної пневмонії – з 1% до 4%. В третьому періоді також в структурі переважають паратонзиліти та паратонзиллярні абсцеси, міокардити та синусити. В даний період зменшилась кількість хворих із паратонзилітами та паратонзиллярними абсцесами менше, ніж у всі попередні періоди, але значно збільшився відсоток синуситів (до 20%) – більше, ніж в попередні періоди.